

03 Aprilie 2007, nr. 194

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la tutun, legea cu privire la publicitate ș.a.)

(înregistrat în Parlament cu numărul 1027 din 14 Martie 2007)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la tutun, legea cu privire la publicitate ș.a.).

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Sănătății, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Potrivit notei informative ce însoțește proiectul actului legislativ adoptarea acestuia are drept scop scutirea persoanelor nefumătoare de efectele nocive ale fumului de țigară, precum și micșorarea numărului de fumători existenți și a celor ce vor putea deveni fumători în timpul apropiat.

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

- 5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă**

- 6. Suficiența argumentării.** Nota informativă la proiect conține o serie de argumente și supoziții în sprijinul ideilor ce stau la baza proiectului, însă acestea poartă un caracter general și nu argumentează detaliat necesitatea adoptării proiectului expertizat, precum și beneficiile și pierderile ce le va avea societatea de la adoptarea actului legislativ în cauză. Autorul proiectului nu a efectuat expertiza juridică, economică, financiară, științifică, ecologică etc., cu toate că la promovarea unui astfel de proiect de act legislativ ce va avea consecințe directe asupra economiei naționale, asupra sănătății populației și asupra mediului înconjurător aceste categorii de expertize sînt obligatorii.

- 7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale.** Nota informativă nu face nici o referire la compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației comunitare sau alte standarde relevante din domeniu.

Potrivit lit. c) a articolului 20 al Legii 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să includă

referințe la reglementările corespondente ale legislației comunitare și nivelul compatibilității proiectului de act legislativ cu reglementările în cauză.

8. Fundamentarea economico-financiară. Deși nota informativă plasată pe site-ul Parlamentului argumentează promovarea proiectului prin argumente de ordin general, în special protecția sănătății, totuși lipsesc argumentele de ordin economico-financiar, care sunt obligatorii în cazul în care implementarea în practică a proiectului presupune cheltuieli considerabile nu doar din partea producătorilor, dar și din partea unităților care activează în domeniul prestării de servicii (restaurante, cafenele, etc.) și care vor fi obligate să asigure amenajarea unor spații speciale pentru fumat.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Prevederile proiectului nu sînt concurente cu alte prevederi ale legislației.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. În general, textul proiectului este întocmit corect din punct de vedere al normelor lingvistice, cu unele excepții, care vor fi evidențiate la punctul 13 al prezentului raport.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul conține norme care reglementează activități ale autorităților publice centrale prin atribuirea unor noi funcții însă aceste împuterniciri nu sunt clar difinite. Nu sunt clar stabilite care autorități publice vor exercita unele atribuții de control prevăzute în proiectul expertizat. Totodată, textul proiectului nu stabilește careva responsabilități clare a autorităților (funcționarilor) pentru încălcarea prevederilor din proiect.

14. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Art.I pct.3	"... se completează cu un nou alineat (4) cu următorul conținut: (4) În condițiile de licențiere pentru comercializarea cu amănuntul a produselor din tutun e introduce o clauză specială de interdicere a vânzării produselor din tutun persoanelor care nu au împlinit vârsta de 18 ani, sub sancțiunea retragerii licenței pe o perioadă de 12 luni."	Textul proiectului legii expertizate nu corespunde întru totul cerințelor redactării lingvistice, stabilite de art.19 din Legea privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001. Astfel, punctul 3 din Art. I din proiectul legii expertizate, prin care se modifică art. 11 din Legea nr.386-XV din 19 iulie 2001 cu privire la tutun și la produsele din tutun, în special referitor la introducerea alineatului 4, considerăm că necesită redactat. Aceasta redactare este necesară, reieșind din considerentul că o normă trebuie să fie concisă și să exprime fără echivoc ideea. Totodată o normă este o regulă instituită de către stat pe care subiecții participanți trebuie să o respecte.	Coruptibilitate Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive	Propunem modificarea textului alin. (4) după cum urmează: "(4) În cazul încălcării prevederilor alin. (3) lit. k), Camera de licențiere va retrage licența pe un termen de 12 luni".
2	Art.I pct.4	"... (4) Fiecare pachet care conține produse din tutun, în momentul punerii pe	Prevederile pct. 4 din art. I din proiect și anume modificarea art. 13 alin. (4) poate favoriza în procesul de aplicare săvîrșirea unor acte de corupție,	Coruptibilitate Norme de trimitere Norme care stabilesc derogări neîntemeiate	De stabilit actele normative înconformitate cu care trebuie să fie

		<p>piață a produsului, trebuie să prezinte tipărit pe o parte a pachetului, în limba de stat, conținutul de gudron, de nicotină și monoxid de carbon din gazele măsurate, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, astfel încât să se acopere cel puțin 10% din suprafața corespunzătoare."</p>	<p>deoarece, din modificarea propusă rezultă că pe fiecare pachet trebuie să fie tipărit, în limba de stat, conținutul de gudron, de nicotină și monoxid de carbon din gazele măsurate, <u>în conformitate cu prevederile legale în vigoare</u>, astfel încât să se acopere cel puțin <u>10% din suprafața corespunzătoare</u>. Autorul însă nu menționează în conformitate cu care acte normative în vigoare trebuie să fie efectuate aceste măsuri și care este suprafața corespunzătoare pe care trebuie să fie aplicată această informație. Aceste neajunsuri pot favoriza săvârșirea unor eventuale acte de corupție de către responsabilii de implementarea legii, în special de către reprezentanții organelor de control. Or, autorul lasă la libera discreție a responsabililor de a decide unde și în care mod trebuie să fie prezentată această informație. Prin urmare, pot fi comise unele abuzuri din partea responsabililor de implementare prin retragerea neîntemeiată de pe piață a produselor în cauză, sub pretextul că ele nu corespund prevederilor art. 13 alin. (4), în redacția propusă de proiect.</p>	<p>Cumularea competențelor de a elabora acte, a controla aplicarea lor și de a sancționa</p>	<p>efectuate aceste măsuri, cine trebuie să efectueze aceste măsuri și care este suprafața corespunzătoare pe care trebuie să fie aplicată această informație.</p>
3	Art.I pct.6	<p>"Art.141 Restricții privind fumatul de către unele persoane</p> <p>Se interzice fumatul de către:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a) conducătorii transportului public de persoane; • b) minori; • c) femeile însărcinate; • d) persoanele ce se află în imediata apropiere a copiilor minori. Se consideră imediata apropiere distanța mai mică decât 5 metri." 	<p>Propunem de exclus prevederile art. 14/1 din proiect, deoarece prevederile acestui articol nu vor putea fi aplicate din simplul motiv că nu există un mecanism de control și o procedură care va stabili clar modalitatea de aplicare a acestei norme. Ba mai mult, nu trebuie omis faptul că într-o societate liberă, oamenii au dreptul de a-și alege propriul stil de viață și atâta timp cât nu se încalcă dreptul altora sau bunele moravuri, aceste interdicții urmează a fi reglementate cu prudență.</p>	<p>Coruptibilitate Norme irealizabile Lipsa / insuficiența mecanismelor de supraveghere și control (ierarhic, intern, public) Formulare ambiguă care admite interpretări abuzive</p>	<p>Propunem de exclus prevederile art. 14/1 din proiect.</p>

Concluzii

În concluzie, opinăm că proiectul Legii în cauză poate fi adoptat, cu condiția argumentării economico-financiare adecvate și lichidării neajunsurilor menționate mai sus.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției